

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми
Ольга Козлова
Ольга КОЗЛОВА
"02" вересня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри
Микола Іванів
Микола ІВАНІВ
Протокол засідання кафедри
рослинництва та агроінженерії ХДАЕУ
від "27" серпня 2025 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СПЕЦІАЛЬНЕ ПЛОДІВНИЦТВО»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Освітня програма – Садівництво та виноградарство

Спеціальність – 203 Садівництво та виноградарство

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Кропивницький – 2025

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Спеціальне плодівництво
Факультет	Агрономічний
Назва кафедри	Рослинництва та агроінженерії
Викладач	Соколовська Ірина Миколаївна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва та агроінженерії http://www.ksau.kherson.ua/agro/kafgenetyky.html Наукові інтереси: Розробка науково-технологічних підходів інтенсифікації процесу насінництва картоплі на основі оздоровленого біотехнологічним методом вихідного матеріалу в умовах північного Степу України. Моніторинг стану популяцій бур'янів в агрофітоценозах північного Степу України.
Контактна інформація	sokolovska_i@ksaeu.kherson.ua +38(099) 283 98 90
Графік консультацій	Консультації на кафедрі відбуваються відповідно до затвердженого графіку проведення консультацій
Мова викладання	Українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Навчальна дисципліна «Спеціальне плодівництво» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних навичок щодо біологічних особливостей, екологічних вимог, сортових ресурсів та сучасних технологій вирощування плодових і ягідних культур в умовах інтенсивного та адаптивного садівництва. У курсі розглядаються закономірності росту і розвитку плодових рослин, їх продуктивності, формування врожаю, вплив агротехнічних заходів на якість продукції. Значна увага приділяється інноваційним технологіям: використанню інтенсивних садів, сучасних підщеп, систем формування крон, краплинного зрошення, фертигації, інтегрованого захисту рослин, органічного виробництва. Вивчаються питання закладання садів, оптимізації густоти посадки, підбору сортопідщепних комбінацій, технологій вирощування зерняткових, кісточкових та ягідних культур, збирання, післязбиральної доробки і зберігання продукції.
Інформаційний пакет дисципліни	http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Формування у здобувачів вищої освіти системи глибоких теоретичних знань і практичних компетентностей щодо біологічних особливостей плодових і ягідних культур, закономірностей формування їх продуктивності та якості продукції, а також оволодіння сучасними інтенсивними, ресурсозберігаючими та екологічно безпечними технологіями вирощування у різних ґрунтово-кліматичних умовах України.
Завдання вивчення дисципліни	<ul style="list-style-type: none">• Вивчення морфолого-біологічних особливостей плодових і ягідних культур;• засвоєння закономірностей росту, розвитку та плодоношення рослин;• формування знань щодо сортименту та підщеп, їх господарсько-біологічної оцінки;• оволодіння методами проектування та закладання садів інтенсивного типу;

	<ul style="list-style-type: none"> • вивчення сучасних систем утримання ґрунту, удобрення та зрошення; • освоєння технологій формування і обрізування крон; • засвоєння систем інтегрованого захисту рослин; • формування навичок визначення строків збирання, оцінки якості та зберігання продукції; • оцінка економічної ефективності технологій вирощування плодів.
--	---

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8. Навички здійснення безпечної діяльності. ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК11. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК12. Розуміння вимог до діяльності за спеціальністю Садівництво та виноградарство, зумовлених забезпеченням сталого розвитку України.
Спеціальні (фахові)	ФК1. Здатність обирати та використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки (плодівництво, овочівництво, виноградарство, ягідництво, грибівництво, рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, ґрунтознавство, механізація, захист рослин). ФК2. Здатність використовувати навички з вирощування посадкового матеріалу плодкових, ягідних культур і винограду, розмноження овоче-баштанних рослин у відкритому і закритому ґрунті та грибів. ФК3. Здатність використовувати на практиці основні біологічні і агротехнологічні концепції, правила і теорії, пов'язані з плодовими, овочевими рослинами і виноградом. ФК4. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів плодкових рослин і винограду для розв'язання виробничих технологічних задач, у тому числі для їх зберігання і переробки. ФК5. Здатність оцінювати, інтерпретувати і синтезувати теоретичну інформацію та практичні виробничі і дослідні дані в області садівництва та виноградарства. ФК7. Здатність науково обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин, з урахуванням їхніх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище. ФК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	ПР6. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін. ПР7. Володіти статистичними методами опрацювання даних у садівництві і виноградарстві. ПР8. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності плодовоовочевих агроценозів із збереженням природного

	<p>різноманіття.</p> <p>ПР9. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі садівництва та виноградарства.</p> <p>ПР10. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.</p> <p>ПР11. Проектувати й організувати технологічні процеси вирощування насіннєвого та посадкового матеріалу плодоовочевих культур та винограду відповідно до встановлених вимог.</p> <p>ПР12. Проектувати та організувати заходи вирощування високоякісної плодово-ягідної продукції та винограду відповідно до діючих вимог.</p> <p>ПР14. Планувати економічно вигідне виробництво плодоовочевої продукції та винограду.</p> <p>ПР15. Організувати результативні і безпечні умови роботи.</p> <p>ПР16. Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю.</p> <p>ПР17. Розуміння фундаментальних основ і використання практичних навичок вирощування плодкових, овочевих культур і винограду.</p> <p>ПР18. Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих і економічних умовах.</p>
--	---

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2025-2026
Семестр	7
Курс	4
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	ОК 30 Обов'язкова компонента
Пререквізити	Ботаніка. Фізіологія рослин. Ґрунтознавство. Агрохімія. Плодівництво. Селекція та насінництво. Основи наукових досліджень.
Постреквізити	Інноваційні технології в садівництві та виноградарстві. Технології зберігання та переробки плодоовочевої продукції. Переддипломна практика. Атестація.

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	4/120
Лекції	30 годин
Практичні / Семінарські	30 годин
Лабораторні	-
Самостійна робота	60 годин

Форма підсумкового контролю	Екзамен
------------------------------------	---------

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Навчальна дисципліна передбачає можливість застосування технічних засобів навчання: мультимедійні дошки, мультимедійні проектори, рідкокристалічні та плазмові панелі, комп'ютери.
Обладнання	Наочні посібники, лабораторне демонстраційне обладнання, технічні засоби навчання

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання попущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування). Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Враховуються бали набрані на практичних заняттях, поточному тестуванні, самостійній роботі (реферати, презентації) та підсумковому контролю знань. Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни. Здобувачам, що приймали участь у олімпіадах, підготували доповіді та виступали на конференціях, приймали участь у роботі студентського наукового гуртка тощо, дана робота враховується як звіт про самостійну роботу.
Академічна доброчесність	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1.							
1. Біологічні основи плодкових культур та закладання насаджень							
	Лекція 1	Сучасний стан і перспективи розвитку спеціального плодівництва в Україні та світі. Інтенсивні та органічні системи виробництва	2				
	Лекція 2	Морфологічні та біологічні особливості плодкових і ягідних культур у зв'язку з технологіями вирощування	2				
	Лекція 3	Закономірності росту, розвитку і плодоношення плодкових культур в інтенсивних садах	2				
	Лекція 4	Вплив абіотичних і біотичних факторів на продуктивність насаджень. Кліматичні ризики та адаптивні технології	2				
	Лекція 5	Сучасний сортимент плодкових і ягідних культур. Клонові підщепи та їх роль у формуванні інтенсивних садів	2				
	Лекція 6	Сортопідщепні комбінації: принципи підбору для інтенсивного та органічного садівництва	2				
	Лекція 7	Проектування і закладання інтенсивних, суперінтенсивних та органічних садів	2				
	Практична робота 1	Морфологічна ідентифікація плодкових та ягідних культур			2		3
	Практична робота 2	Господарсько-біологічна оцінка сучасних сортів			2		3
	Практична робота 3	Підбір сортопідщепних комбінацій для різних систем вирощування			2		3
	Практична робота 4	Проектування інтенсивного саду (схеми, щільність, система утримання)			2		3
	Практична робота 5	Розрахунок густоти садіння та параметрів шпалерних систем			2		3

	Практична робота 6	Аналіз придатності ділянки для закладання саду (грунт, рельєф, клімат)			2		3
	Практична робота 7	Семинар: Інтенсивні та органічні технології плодівництва (порівняльний аналіз)			2		6
	Самостійна робота 1	Біологічні особливості яблуні в інтенсивних садах				5	
	Самостійна робота 2	Біологія груші та адаптація до сучасних технологій				5	
	Самостійна робота 3	Кісточкові культури (слива, вишня, черешня) у різних системах вирощування				5	
	Самостійна робота 4	Ягідні культури (суниця, малина, лохина): технологічні особливості				5	
	Самостійна робота 5	Інноваційні сорти плодкових культур і їх характеристика				5	
	Самостійна робота 6	Органічні сади: принципи створення та ведення				5	
		Підсумковий контроль змістовної частини 2					6
	Всього змістовна частина 1	58 годин, 30 балів	14		14	30	30
Змістова частина 2.							
Технології вирощування та управління продуктивністю							
	Лекція 8	Сучасні технології вирощування яблуні (інтенсивні та суперінтенсивні сади)	2				
	Лекція 9	Технології вирощування груші з використанням карликових підщеп і шпалер	2				
	Лекція 10	Інтенсивні технології вирощування кісточкових культур	2				
	Лекція 11	Сучасні технології вирощування ягідних культур (тунелі, субстрати, краплинне зрошення)	2				

Лекція 12	Системи удобрення, фертигація та управління живленням у садах	2				
Лекція 13	Інтегрований та біологічний захист плодових і ягідних культур	2				
Лекція 14	Формування і обрізування крон у різних системах вирощування	2				
Лекція 15	Технології збирання, післязбиральної доробки, зберігання та сертифікації органічної продукції	2				
Практична робота 8	Формування крон у інтенсивних садах (веретено, шпалера, V-система)			2		3
Практична робота 9	Обрізування плодових дерев різного віку та систем вирощування			2		3
Практична робота 10	Розрахунок систем удобрення та фертигації			4		3
Практична робота 11	Розробка інтегрованої системи захисту саду			2		3
Практична робота 12	Визначення стиглості плодів і строків збирання			2		3
Практична робота 13	Оцінка якості плодів (товарні та біохімічні показники)			2		3
Практична робота 14	Розробка технологічної карти вирощування культури			2		3
Практична робота 15	Семінар: Інноваційні та органічні технології у сучасному садівництві			2		3
Самостійна робота 7	Інтенсивна технологія вирощування яблуні				5	
Самостійна робота 8	Особливості вирощування груші в сучасних садах				5	
Самостійна робота 9	Технологія вирощування сливи та черешні				5	
Самостійна робота 10	Ягідні культури в закритому та відкритому ґрунті				5	

	Самостійна робота 11	Органічне плодівництво: стандарти та сертифікація				5	
	Самостійна робота 12	Цифрові технології у садівництві (precision agriculture, smart orchard)				5	
		<i>Підсумковий контроль змістовної частини 2</i>					6
	Всього змістовна частина 2	62 годин, 30 балів	16		16	30	30
	Всього курс	120 годин, 60 балів	30		30	60	60
		Підсумковий контроль з навчальної дисципліни (екзамен)					40

10. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення (інформаційно-повідомлювальне, інструктивне-практичне, пояснювально-спонукальне, система зображально-виражальних засобів. Словесний метод (лекція – вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій. Наочні методи навчання, ілюстрування
Практичні /Семінарські	Презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, дебати, кейс-методи, роботи в малих групах тощо
Лабораторні	Не передбачені
Самостійна робота	Самостійне опрацювання теоретичних питань; опрацювання основної, додаткової літератури, періодичної преси (презентація, письмовий звіт за однією з рекомендованих тем).

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль
Методи поточного контролю: практичний контроль під час практичних робіт (ПР 1, ПР 2, ПР 3, ПР 4, ПР 5, ПР 7, ПР 7, ПР 8, ПР 9, ПР 10, ПР 11, ПР 12, ПР13, ПР 14, ПР 15)
Підсумковий контроль за змістовою частиною
Форма контролю навчальних досягнень за змістовими частинами 1, 2 (ПК 1, ПК 2) – тестування з використанням комп’ютерної техніки.

Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є екзамен

Форма проведення екзамену – письмова-усна. Екзаменаційний білет складається з 3 запитань, та 10 тестових завдань.

В умовах дистанційного навчання - екзамен у формі тестування з використанням комп'ютерної техніки (40 тестових завдань закритої форми з простим множинним вибором).

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів).

Розподіл балів з дисципліни – екзамен

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)																Екзамен	Підсумкова оцінка	
Змістова частина 1								Змістова частина 2								Max 40	Max 100	
Пр 1	Пр 2	Пр 3	Пр 4	Пр 5	Пр 6	Пр 7	ПК зч 1	Пр8	Пр 9	Пр 10	Пр 11	Пр 12	Пр 13	Пр 14	Пр 15			ПК зч 2
3	3	3	3	3	3	6	6	3	3	3	3	3	3	3	3			6
Max 30								Max 30										
Max 60																		

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бублик М. О. Плодівництво : підручник. Київ : Вища освіта, 2018. 400 с. 2. Кондратенко П. В. Плодівництво : підручник. Київ : Урожай, 2017. 496 с. 3. Симиренко Л. П. Плодівництво України. Київ : Урожай, 2016. 350 с. 4. Ferree D. C., Warrington I. J. Apples: Botany, Production and Uses. Wallingford : CABI, 2019. 660 p. https://doi.org/10.1079/978178064014 5. Jackson J. E. Biology of Apples and Pears. Cambridge : Cambridge University Press, 2018. 488 p. https://doi.org/10.1017/CBO9780511542657 6. Webster A. D. Temperate Fruit Crop Breeding. Dordrecht : Springer, 2019. 400 p. https://doi.org/10.1007/978-94-017-1343-2 7. Childers N. F. Modern Fruit Science. Gainesville : Horticultural Publications, 2017. 600 p. 8. Wertheim S. J. Apple Orchard Systems. Cham : Springer, 2018. 250 p. 9. FAO. Good agricultural practices for fruit production. Rome : FAO, 2020. URL: https://www.fao.org
Додаткова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Westwood M. N. Temperate-Zone Pomology. Portland : Timber Press, 2019. 523 p. 2. Robinson T. L. High Density Orchards. Ithaca : Cornell University, 2021. URL: https://cornell.edu 3. OECD. International Standards for Fruit. Paris : OECD, 2021. URL: https://www.oecd.org 4. FAO. Fruit production manual. Rome : FAO, 2019. URL: https://www.fao.org 5. ISHS. Horticulture research resources. URL: https://www.ishs.org
Інформаційний ресурс	<ol style="list-style-type: none"> 1. Janick J. Horticultural Reviews. Hoboken : Wiley, 2020. 320 p. https://doi.org/10.1002/9781119625407 2. CABI. Crop Protection Compendium. Wallingford : CABI. URL: https://www.cabi.org 3. European Commission. Fruit growing guidelines. Brussels, 2022. URL: https://ec.europa.eu 4. Horticulturae Journal. Basel : MDPI. URL: https://www.mdpi.com 5. ScienceDirect database. URL: https://www.sciencedirect.com 6. SpringerLink database. URL: https://link.springer.com